

Пригодій Алла Володимирівна

кандидат педагогічних наук,

доцент кафедри професійної освіти та

безпеки життєдіяльності

Національного університету

«Чернігівський колегіум» імені Т.Г. Шевченка

ОРГАНІЗАЦІЯ НАУКОВИХ ДОСЛІДЖЕНЬ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ В АГРОНОМІЇ

Постановка проблеми. Сільськогосподарський сектор, а особливо рослинництво, виконує роль основного постачальника сировини та напівфабрикатів для виробництва продуктів харчування, а також готових до вживання овочів, фруктів і ягід. Основним завданням агрономічної служби є отримання максимально можливих врожаїв високої якості. Для цього необхідно всебічно вивчати вирощувані культури та процеси, що відбуваються в них під впливом навколишніх умов.

Завданням закладів вищої освіти, що готують спеціалістів за напрямом «Агрономія» – є не просто підготовка висококваліфікованих фахівців агропромислового сектору, а агрономів-дослідників, здатних не лише ефективно застосовувати сучасні технології вирощування сільськогосподарських культур, але й розробляти інноваційні методики, проводити наукові дослідження, адаптувати сучасні методи ведення сільського господарства до змін клімату, впроваджувати екологічно безпечні рішення та підвищувати ефективність агровиробництва, зберігаючи родючість ґрунтів та природні ресурси.

Викладення основного матеріалу. Агрономія (*від грец. поле - закон, звичай*) – наука про закони землеробства. Це сукупність наукових і практичних заходів щодо вирощування рослин, раціонального використання сільськогосподарських угідь, підвищення родючості ґрунтів і врожайності сільськогосподарських культур [3].

Агрономія – комплексна наука, яка займається розробкою теоретичних основ та агротехнічних прийомів для подальшого підвищення продуктивності культурних рослин і поліпшення якості врожаю.

Сучасна агрономія поділяється на кілька основних напрямів:

- Землеробство – досліджує методи обробітку ґрунту та догляду за сільськогосподарськими культурами для підвищення врожайності.
- Рослинництво – наука, що займається вирощуванням культурних рослин.
- Ґрунтознавство – вивчає походження, розвиток та властивості ґрунтів.
- Агрохімія – сфокусована на питаннях живлення рослин і використання різних видів добрив.
- Селекція та насінництво – займається створенням нових сортів рослин та вдосконаленням існуючих.

Основними завданнями агрономічної науки є:

1. Розробка теоретичних і практичних підходів до збереження ґрунтів і підвищення їхньої родючості, що забезпечує сталість агровиробництва.
2. Агрокліматичне обґрунтування оптимального розміщення сільськогосподарських культур у різних природних зонах країни, з урахуванням кліматичних особливостей та екологічних умов.
3. Визначення раціональної структури посівних площ та сівозмін, що відповідають спеціалізації та виробничому профілю господарств, з метою підвищення продуктивності та ефективності агровиробництва.
4. Створення нових високоврожайних сортів і гібридів культурних рослин, які мають високу стійкість до хвороб, шкідників і несприятливих умов, спрямоване на забезпечення стабільних врожаїв.
5. Дослідження в галузі хімізації та меліорації земель з урахуванням екологічних аспектів, що забезпечують збереження навколишнього середовища та стійкість агроєкосистем.
6. Розробка теорії та практичних методик програмування врожаїв для досягнення максимального використання потенціалу культурних рослин за певних агротехнічних умов.

7. Постійне вдосконалення методології наукових досліджень і експериментальної роботи з метою підвищення їх ефективності та достовірності отриманих результатів, що сприяє розвитку аграрної науки та впровадженню інновацій у сільське господарство [1].

Агроном – спеціаліст сільського господарства з вищою освітою, який володіє всебічними знаннями переважно в галузі землеробства та рослинництва [3].

Агроном – це дослідник, який застосовує наукові методи для підвищення врожайності рослин, оптимізації вирощування сільськогосподарських культур та захисту їх від шкідників і хвороб. Саме агроном вирішує, що і де потрібно посіяти.

Агроном є ключовим спеціалістом у сфері сільського господарства. Його основні обов'язки включають розробку нових методів збільшення врожайності, вирощування різних культур, а також впровадження нових видів рослин, які раніше не вирощувалися в даному регіоні. Агроном поєднує в собі функції як науковця-селекціонера, так і керівника сільськогосподарських робіт.

Обґрунтовуючи психологічні особливості професії агронома, В. Дідора зазначає, що зміст професійної діяльності агронома полягає у створенні нових сортів сільськогосподарських культур; плануванні та проведенні сільськогосподарських робіт із урахуванням особливостей місцевості, погодних умов та сортів рослин, що вирощуються; спостереженні за ростом та розвитком рослин; забезпеченні їх захисту; регулюванні режимів вирощування [2].

Система вищої аграрної освіти в Україні, за слушним твердженням В. Дідори, повинна бути спрямована на підготовку фахівців, що уміють творчо мислити, самостійно ставити й вирішувати агрономічні завдання, набувати нових знань, перевіряти ефективність окремих агротехнічних заходів і рекомендацій у методично правильно поставлених польових дослідах.

Ефективність проведення дослідницької роботи значною мірою залежить від рівня підготовки наукових кадрів. У закладах вищої освіти, що здійснюють підготовку спеціалістів за напрямом «Агрономія», необхідно розпочинати

формування дослідницьких навичок вже на першому (бакалаврському) рівні. Це може бути забезпечено шляхом введення в освітню програму освітнього компонента «Основи наукових досліджень в агрономії». Вивчення цієї дисципліни дасть змогу здобувачам вищої освіти оволодіти базовими принципами наукового пошуку, навчитися правильно планувати експерименти, здійснювати закладання дослідів та аналізувати результати, використовуючи сучасні методики та технології. Це створить основу для подальшого професійного розвитку та ефективної роботи у сфері аграрних досліджень.

Більш глибоке вивчення організації та проведення наукових досліджень здобувачі вищої освіти продовжать на другому (магістерському) рівні під час опанування освітнього компонента «Методологія і організація наукових досліджень». Цей курс надасть майбутнім магістрам можливість оволодіти сучасними підходами до планування наукових експериментів, методами збору та аналізу даних, а також принципами інтерпретації отриманих результатів. Вивчення дисципліни дозволить студентам сформувати навички критичного мислення, розвивати здатність обирати оптимальні методи досліджень залежно від специфіки завдань, а також підвищить рівень підготовки до написання кваліфікаційних магістерських робіт та наукових статей.

Висновки. Отже, підготовка майбутніх агрономів до проведення наукових досліджень є багаторівневим процесом, що розпочинається на бакалаврському рівні з опанування курсу «Основи наукових досліджень в агрономії» і продовжується на магістерському рівні під час вивчення дисципліни «Методологія і організація наукових досліджень». Такий підхід забезпечує ґрунтовне формування дослідницьких компетентностей, розвиток аналітичного мислення та здатність використовувати сучасні методи і технології для отримання достовірних результатів. Це створює міцну основу для професійного зростання та успішної наукової діяльності фахівців у галузі агрономії, сприяючи прогресивному розвитку аграрної науки та впровадженню інновацій у сільськогосподарське виробництво.

Література:

1. Кулик М.І., Рожков А.О., Рожко І.І. Організація наукових досліджень, структура та захист дисертаційної роботи з агрономії : навч. посіб. Полтава : Астрія, 2024. 132 с. URL: <https://dspace.pdau.edu.ua/server/api/core/bitstreams/0b80438e-bb39-4f1d-9003-11caa201e2b5/content> (дата звернення: 23.09.2024).
2. Методика наукових досліджень в агрономії / Дідора В.Г. та ін.; за ред. В.Г. Дідори. Київ, 2019. 263 с.
3. Тонха О.Л. Термінологічний словник агронома: словник / О.Л. Тонха, І.В. Євпак, В.В. Демкова та ін. К. : Аграрна освіта, 2011. 335 с.